

Collectieplan RKD

Voorjaarsdag OKBN 22 maart 2024

Ramses van Bragt, procescoördinator acquisitie

Collectieplan (en nog andere plannen)

- 2018: Collectieprofiel
- 2020: Collectieplan
- 2021: Beleidsplan 2021-2024
- 2022: Visitatierapport
- 2023: Acquisitieplan
- 2023: Approval Plan
- 2024: Content- en datastrategie

I. KERN (→ Actief verwerven)

Het RKD verzamelt actief op het gebied van Nederlandse beeldende kunst in internationale context.¹ Dit gebeurt in samenhang met de onderzoeksprogramma's *Impact of Masters*, *Moving Masters en Treasures*. De nadruk ligt op de kwaliteit van het materiaal; er wordt niet naar compleetheid gestreefd.

Er worden drie typen documentatie verzameld:

A. Beelddocumentatie

Er wordt digitale beelddocumentatie verzameld. Bij grote uitzondering kan analoge beelddocumentatie worden verworven, mits van grote kunsthistorische waarde. Het verwerven van beelddocumentatie gebeurt na toetsing van het belang voor de RKDCollecties en het voldoen aan een minimale kwaliteit t.a.v. beheer en behoud.

Inhoudelijke criteria zijn:

- Onderdeel uitmaken van de onderzoeksprogramma's en -projecten van het RKD
- Aanvulling of versterking van de RKD Collecties
- Kunsthistorisch belang in samenhang met uniciteit

Bij verwerving wordt bij voorkeur een (digitaliserings)plan met bijbehorende financiering opgesteld. Toevoeging en ontsluiting van digitaal beeldmateriaal gaat via of in opdracht van O&O als het materiaal direct onderdeel uit maakt van een project en/of opdrachten van één van de conservatoren (cat. a). Overig materiaal dat van kunsthistorisch belang is binnen de kerngebieden van de RKD Collecties wordt door O&O geselecteerd en ontsloten via Collecties (cat. b en c).

B. Publicaties

Voor verwerven van publicaties gelden de volgende basis criteria:

- Kunsthistorisch belang (wetenschappelijk)
- Relevantie voor onderzoeksprogramma's en -projecten van het RKD
- Continuïteit waarborgen van unieke verzameling van de bibliotheek

Onder kunsthistorisch belang wordt verstaan: publicaties die een zekere wetenschappelijk waarde hebben voor het kunsthistorisch onderzoek. Daarmee worden in het algemeen publicaties uitgesloten die louter informatief en/of educatief van karakter zijn. Gezien het enorme aanbod van kunsthistorische publicaties, moeten keuzes op grond van deze criteria worden gemaakt maar er kan ook gekeken worden naar het unieke wetenschappelijk karakter van de publicatie. Bij monografische publicaties moet ook worden gekeken worden naar het (inter)nationale belang van de kunstenaar. Het is zinvol om periodiek deze criteria aan de praktijk te toetsen. (overlegvorm: coordinator, informatiespecialisten en conservatoren).

Aandachtspunten

- Completering van de collectie oudere veilingcatalogi via schenking en aankoop van specifiek bijzondere, geannoteerde, exemplaren.

COLLECTIEPLAN

SAMENVATTING

INHOUDSOPGAVE

- I INLEIDING**
 - 1.1 Missie en visie
 - 1.2 Doelgroepen
 - 1.3 Positionering
- II COLLECTIES: COLLECTIEVORMING, - BEHOUD EN –BEHEER**
 - 2.1 Geschiedenis
 - 2.2 Collectieprofiel: algemeen
 - 2.3 Verwervingen: ambities algemeen
 - 2.3.1 Analoge collectievorming
 - 2.3.2 Digitale collectievorming
 - 2.4 Bruiklenen
 - 2.5 Afstoting
 - 2.6 Kerncollectie: Beelddocumentatie
 - 2.7 Kerncollectie: originele werken
 - 2.8 Kerncollectie: Bibliotheek
 - 2.9 Kerncollectie: Archivalia
 - 2.10 Kerncollectie: RKD*databases*
- III. FYSIEK COLLECTIEBEHOUD EN -BEHEER**
 - 3.1 Preventieve en actieve conservering
 - 3.1.1 Omgevingsfactoren en bewaaromstandigheden
 - 3.2 Veiligheidszorg
 - 3.3 Bruikleenverkeer
- IV. COLLECTIEGEBRUIK: WETENSCHAPPELIJKE FUNCTIE**
 - 4.1 Positionering
 - 4.2 Voorwaarden en kerntaken
 - 4.3 Zwaartepunten
 - 4.4 Onderzoeksprogramma en projecten
- V. COLLECTIEGEBRUIK: PUBLIEKSBEGELEIDING, PUBLICATIE, PRESENTATIE**
 - 5.1 Publieksbeleid
 - 5.2 Publicaties
 - 5.3 Bereik
 - 5.4 Bruiklenen en collectiepresentaties

Collectieplan

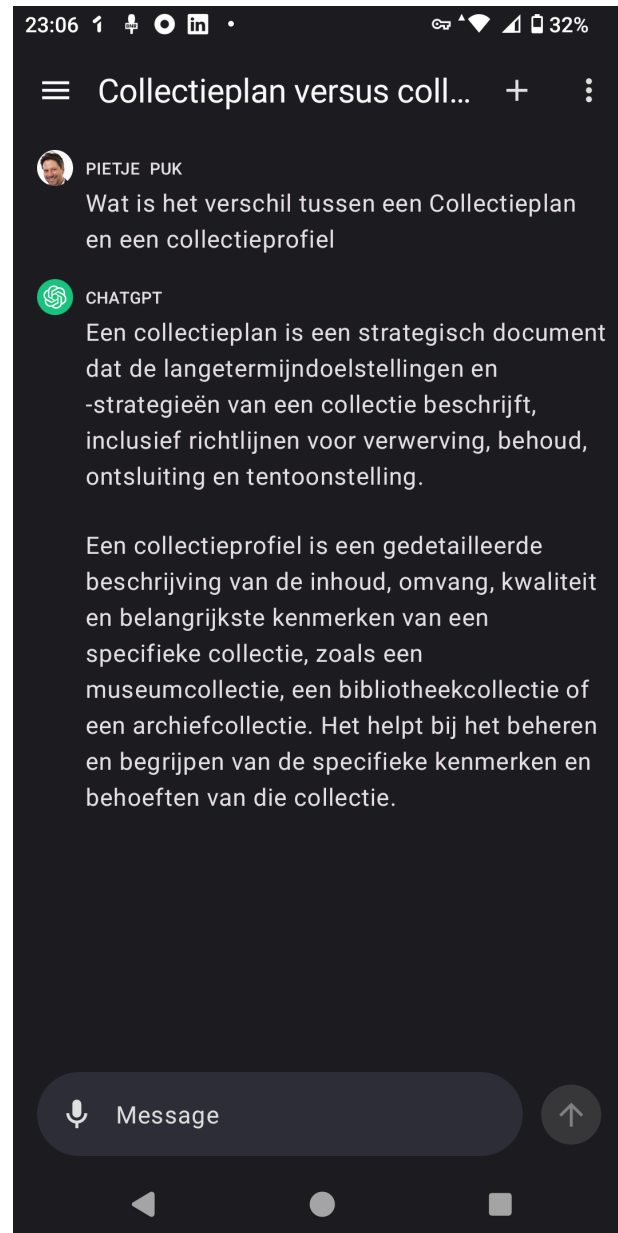

- Huidige plan is uit 2020
- Registratie, Digitalisering en databeheer hierin niet opgenomen: actualisering nodig
- Collectieplan is operationele vertaling van de algehele strategie:

Missie

Het RKD maakt kennis, onderzoek en informatie over de kunst van de Nederlanden in internationale context wereldwijd toegankelijk voor musea, wetenschap en publiek.

22-3-2024

2021: Beleidsplan RKD

22-3-2024

ARCHIEF JO ZWARTENDIJK

De erven van Jo Zwartendijk (1889-1938) schonken het archief van deze bijzondere kunstcritica. Ze was rond de vorige eeuwwisseling een van de eerste vrouwelijke kunsthistorici die een buitenlandse kunsthistorische opleiding volgden. Ze was medewerkster beeldende kunst aan de kunstrubriek van de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* (NRC). Haar kritieken speelden een rol in de popularisering van beeldende kunst voor een groot publiek. Zwartendijk was bestuurslid van de Rotterdamse Kunstkring, adviseur van het Nederlands Kunstverbond, docente en lid van de Soroptimist club Rotterdam. Deze verwerving was een prettige samenwerking met Het Literatuurmuseum, dat literaire stukken uit het Archief Zwartendijk opnam, en het Stadsarchief Rotterdam.

3.3 BIBLIOTHEEK

Het aankoopbudget wordt ingezet voor catalogusabbonementen bij veilinghuizen, tijdschriftabbonementen, databases en lexica, boeken, collectiecatalogi en tentoonstellingscatalogi (mede dankzij de financiële bijdrage van de Fondation Custodia). Daarnaast ontving de bibliotheek diverse schenkingen, waaronder een omvangrijke schenking van Evert van Straaten en Anthon Anthonissen (Gouda). De publicaties, met een omvang van drie strekkende meter, zijn voornamelijk gethematiseerd rond beeldende kunst uit de jaren 1960, 1970 en 1980, met name Fluxus, body art, performance, minimalisme en conceptuele kunst, waaronder veel zeldzame uitgaven.

AANWINSTEN

Onder aanwinsten worden verstaan nieuwe en oude publicaties die zijn aangeschaft of verkregen, inclusief verwerking van materiaal uit schenkingen, zowel boeken, veilingcatalogi als tijdschriften.

RECORDS	2022	2021
Op aanwinstcode	4.378 (incl. 2.406 artikelen)	6.524 (incl. 1.753 artikelen)
Op aanwinstdatum	6.350	7.968
Gecatalogiseerd nieuw	6.450	8.302
Gecatalogiseerd gewijzigd	50.373*	266.0773
Barcodes toegekend	6.136	5.687

* het aantal wijzigingen lag in 2021 veel hoger dan gemiddeld doordat naast reguliere en databeheerwijzigingen, een groot aantal records een OCLC-nummer toegekend heeft gekregen vanwege aanlevering van een nieuw bestand vanuit RKDLibrary aan OCLC Worldcat.

In 2022 verscheen de aanwinstenlijst 39 keer, met nieuw gecatalogiseerde publicaties, zodat gebruikers op de hoogte worden gebracht welke publicaties zijn opgenomen in de bibliotheekcollectie.

Visitatierapport 2022

RKD - Nederlands Instituut voor
Kunstgeschiedenis (Den Haag)

RKD NEDERLANDS
INSTITUUT VOOR
KUNSTGESCHIEDENIS

1 Toelichting

In 2018 stelde het RKD een collectieplan vast. We zijn inmiddels vijf jaar verder. Het RKD veranderde in die tijd en ook de wereld om ons heen veranderde. Het is daarom hoog tijd om het collectieplan op te frissen waardoor onze collectievorming weer gereed is om de uitdagingen waar we voor staan beter tegemoet te kunnen treden.

Uitdagingen zijn bijvoorbeeld de digitale ambities en hoe we daar in onze collectievorming op zijn toegerust en voorbereid, ook voor onze gebruikers. Een andere uitdaging is de reflectie op maatschappelijke ontwikkelingen: krijgen deze wel voldoende plaats in onze collectievorming? Welke accenten moeten we verleggen? Waarin moeten we strenger zijn, of zelfs minder in investeren? Welke keuzen moeten we scherper maken? Kunnen we wél dichter op de huid van de hedendaagse kunstenaar zitten om zijn archief of collectie over te dragen? Hoe zoeken we nog meer verbinding met anderen zodat onze collectie nog beter gebruikt wordt? Waar moeten we samenwerken omdat we het zelf niet kunnen? Etc.

Het geactualiseerde acquisitieplan is onderdeel van het Collectieplan maar vanzelfsprekend in samenspraak met andere afdelingen van het RKD tot stand gekomen. Collectievorming is van ons allemaal en staat aan het begin van het beheer, behoud, onderzoek en presentatie van onze collectie.

Voor de indeling van dit acquisitieplan werd gebruik gemaakt van het format *Op de museale weegschaal* (2013) van de RCE.

Ramses van Bragt

Inhoudsopgave

- 1 Toelichting
- 2 Collectiegeschiedenis
- 3 Samenstelling
- 4 Waardering
- 5 **Acquisitie**
 - 5.1 Algemeen
 - 5.2 Beelddocumentatie
 - 5.3 Publicaties
 - 5.4 Archieven
 - 5.5 Hoe wordt verzameld
 - 5.6 Acquisitiebudget
 - 5.7 Acquisitiecriteriā
 - 5.7.1 Beelddocumentatie
 - 5.7.2 Publicaties
 - 5.7.3 Archieven
 - 5.8 Acquisitieprocedure
- 6 **Ontzamelen/herbestemmen**

Concept Acquisitieplan 2023,
volgens RCE-handleiding

RKD – Netherlands Institute for Art History
“Subject” Approval Plan with Erasmus Boekhandel
Established: 14 december 2023
Account: [***]**

Statement of purpose: Het RKD huisvest de belangrijkste bibliotheek ter wereld met betrekking tot de beeldende kunsten van de Nederlanden in internationale context, van de late middeleeuwen tot heden. De bibliotheek omvat meer dan 500.000 banden, uiteenlopend van algemene kunstliteratuur, kunstlexica, monografieën, kunstenaarsboeken, preciosa en vroege edities tot de belangrijke collectie veilingcatalogi

General instructions:

2023: Approval plan

- 1 20.13 ●● Tentoonstellingen
Hierbij: algemene publicaties over tentoonstellingen
Verwijzing: voor catalogi en gidsen van tentoonstellingen van algemene kunsttentoonstellingen, zie: 20.00 (kunstwetenschappen: algemeen)
Verwijzing: voor tentoonstellingen over een bepaald onderwerp, zie het betreffende onderwerp
- 4 20.14 ●● Commerciële aspecten van kunst
Hierbij: kunsthandel, veilingwezen
- 4 20.15 ●● Conserveren, restaureren, vervalsen
Hierbij: natuurwetenschappelijk onderzoek van kunstvoorwerpen
Verwijzing: publicaties over restauratie, conservering, vervalsing van een bepaald kunstvoorwerp of bepaalde kunstvorm, zie bij de betreffende kunstvorm
- 4 20.16 ●● Kunstbevordering
Hierbij: mecenaat
- 4 20.19 ●● Kunst en maatschappij: overige
Hierbij: beeldrecht, plagiaat, kunstroof
- 4 20.20 ●● Iconografie
Hierbij: algemene werken over iconografie
- 4 20.21 ●● Iconografische thema's
Verwijzing: voor genres als landschapsschilderkunst, zie de betreffende afzonderlijke kunstvormen
- 4 20.30 ●● Geschiedenis van de kunst: algemeen → *beeld digital first*
Toelichting: kunstgeschiedenis
Hierbij: internationale biografische woordenboeken
Verwijzing: voor de geschiedenis van de afzonderlijke kunstvormen, zie: 21. (afzonderlijke kunstvormen)
- 0 20.31 ●● Prehistorische kunst
- 0 20.32 ●● Kunst van schriftloze volken
Verwijzing: voor de antropologische benadering, zie: 73.62 (culturele antropologie; kunst)
- 0 20.33 ●● Volkskunst
- 4 20.40 ●● Kunst van niet-Europese landen, bevolkingsgroepen, beschavingsgebieden: algemeen
Verwijzing: voor afzonderlijke kunstvormen van niet-Europese landen, bevolkingsgroepen, beschavingsgebieden, zie: 21. (afzonderlijke kunstvormen)
- 4 20.41 ●●● Azië
Hierbij: hedendaagse Israëlische kunst
- 4 20.42 ●●● Chinese kunst
- 20.43 ●●● Japanse kunst

Weging volgens Conspectus

0. Geen collectievorming

1. Minimale collectievorming

Een aantal zeer elementaire handboeken.

2. Algemene naslagcollectie

Een collectie van recent en algemeen materiaal ter introductie en afbakening van een onderwerp of vakgebied.

3. Onderwijscollectie

Een collectie ter ondersteuning van wetenschappelijk onderwijs en daarmee samenhangende zelfstandige studie.

4. Onderzoekscollectie

Een collectie ter ondersteuning van dissertatie- en wetenschappelijk onderzoek.

5. Complete collectie

Een collectie waarvoor een bibliotheek tracht al het relevante materiaal te verwerven (ongeacht het soort informatiedrager), ten behoeve van een noodzakelijkerwijs nauw omschreven, beperkt gebied.

Kernprofiel

Onze focus ligt de komende jaren op de **NEDERLAND COLLECTIE**: publicaties uit en/of over Nederland. Deze willen wij zo volledig mogelijk verzamelen en bewaren, uiteraard binnen de financiële, juridische en praktische mogelijkheden. We richten ons hierbij op digitale exemplaren: we nemen alleen nog fysieke exemplaren in onze collectie op als er geen digitale verschijningsvorm beschikbaar is. In de praktijk betekent dit bijvoorbeeld dat waar mogelijk van een nieuwe Nederlandse roman alleen het e-boek wordt opgenomen, niet meer het papieren exemplaar.

Ook internationale uitgaven en bijzondere collecties – denk aan Middeleeuwse handschriften – worden opgenomen, op voorwaarde dat het om het geschreven woord gaat en dat de publicaties over Nederland gaan of uit Nederland komen.

NEDERLAND COLLECTIE

De Nederland Collectie omvat alle publicaties uit en/of over Nederland: werken die gepubliceerd zijn door een in Nederland gevestigde uitgever, maar ook werken die in het buitenland uitkomen en over Nederland gaan.

In voorbereiding: content- en datastrategie

- Keuzes maken, voor niet alleen boeken, maar ook veilingcatalogi, kunsthandelcatalogi, tijdschriften, digitaal/papier
- Juridische, financiële en technische (on)mogelijkheden als randvoorwaarden

high-quality images, but less comfortable for reading large texts intensively.

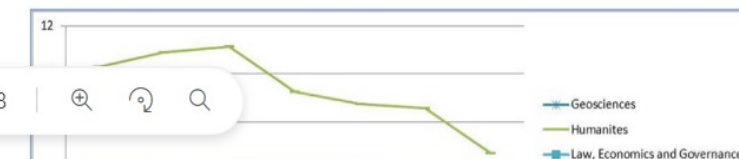
But, how will the current situation within the scientific publication culture continue until 2025? Publishers foresee that publications will be increasingly available in electronic format, although, the rate at which the book publication culture gets digital is less predictable (Wells & Sallenbach, 2015; Lodge, 2015). Technical solutions will make it increasingly easy for publishers to publish e-books or even to have their own platform. Devices and displays will improve, which will make it more comfortable to read from screens and easier to display pictures (Ball & Hourcade, 2011; Freund, Kopak, & O'Brien, 2016; Myrberg & Wiberg, 2015). And, not in the last place, publishers expect that individuals will increasingly prefer e-books, or want to have the option to read publications online. In general, it seems quite certain that in the future only a minority of small, specialized publishers will offer their material in paper format only.

However, seen from a library perspective it is not clear to what extent future e-books will be a good alternative for paper books. Large publishers offer e-books in packages, as sales of individual titles are relatively expensive for them. On the one hand, these packages are cost-effective for libraries too. But, on the other hand, they also might turn out to be problematic, as is currently the case with journal packages: big journal deals with large scale publishers have led to an enormous increase of acquisition costs at university libraries (Proctor, 2013). Moreover, whether the price of individual e-books will be higher or lower than a paper book is also hard to predict. Costs of publishing titles electronically will probably be much lower than paper books. However, publishers run the risk that they possibly sell fewer copies of a title when it is available as an e-book. Therefore, certainly electronic titles with high circulation are likely to have use restrictions, for instance in the number of simultaneous users, and cost a lot more than the paper version. In the near future, publishers can hardly make concessions in this respect without risking to lose revenue.

2015: Ahmad, Brogan & Johnstone, 2014: Bierman, Ortega & Rupp

dependent. However, certainly not all students and faculty staff are satisfied with the fact that libraries increasingly make scientific literature available in electronic format only. E-journals are now widely accepted, in all disciplines, by both students and faculty staff (Dewan, 2012). But e-books are less appreciated. Many berate the limitations e-books have, because of the usage restrictions and the lack of standardization. On the other hand, many experience the downsides of paper books too. No surprise that opinions on e-books and paper books differ a lot and that there is a wide variety of sentiments concerning the open shelves with books in libraries. When UUL asked students and faculty staff of UU their opinion on the open shelves the response was not only overwhelming, it ranged from: "If you are considering taking away books and making more space for study spots, that's a brilliant plan." To: "Don't even think about creating more study places by removing books. Instead, remind people that books are awesome."

E-book and paper book usage and availability are strongly related. As electronic titles are more widely available and better known and findable for users, usage increases (Bierman et al., 2010; Barsky et al., 2013; Calvert, 2015; Kleiner, Rädle, & Reiterer, 2013; Kleiner & Schäfer, 2012; Lamothe, 2010; Lamothe, 2013). This is also the case in UUL. Since UUL bought e-books in 2010, the number of times e-books were used increased immensely. In the same period, and long before that, each year fewer paper books were borrowed. However, given the fact that still a lot of paper books are acquired for the Humanities, it is not surprising that within this discipline paper books are used a lot more than in other domains. Figs. 3 and 4 show per discipline how many titles students and faculty staff borrowed on average, in the period 2010–2016. In all disciplines the number of loans decreases and in most

Lege planken door
content strategy?